

Tema 3. A prosa do primeiro terzo do XX: as Irmandades e o Grupo Nós (narrativa, ensaio e xornalismo)

BOLETÍN DECENAL

Idearium da Hirmandade da Fala en Galicia e nas colonias gallegas d'América e Portugal

Índice

1. A narrativa

1.1. A narrativa das Irmandades da Fala

1.2. A narrativa do Grupo Nós

1.3. A narrativa da Xeración do 25

2. O ensaio

2.1. O ensaio das Irmandades da Fala

2.2. O ensaio do Grupo Nós

3. O xornalismo

1. A narrativa

1.1. A narrativa das Irmandades da Fala

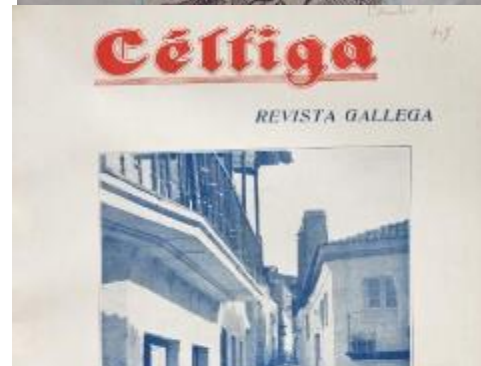
Obxectivo:

Conformar un público lector máis amplo

Cultivar os xéneros menos desenvolto ata entón
(narrativa e teatro)

Crearon coleccións literarias

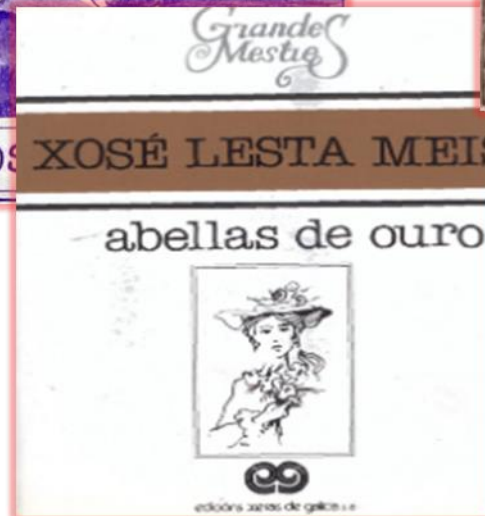
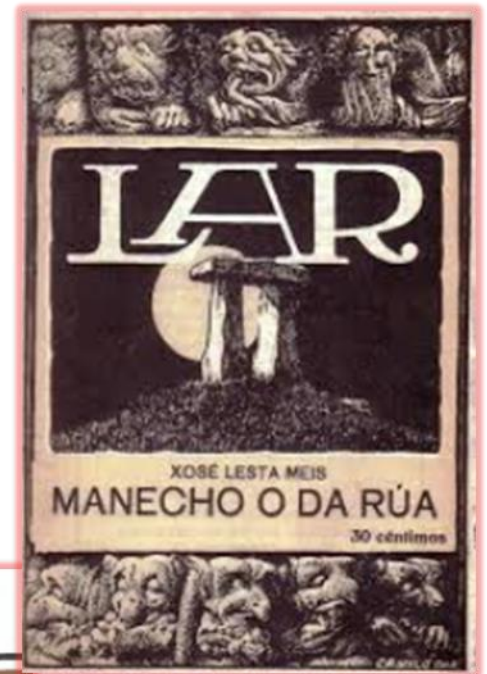
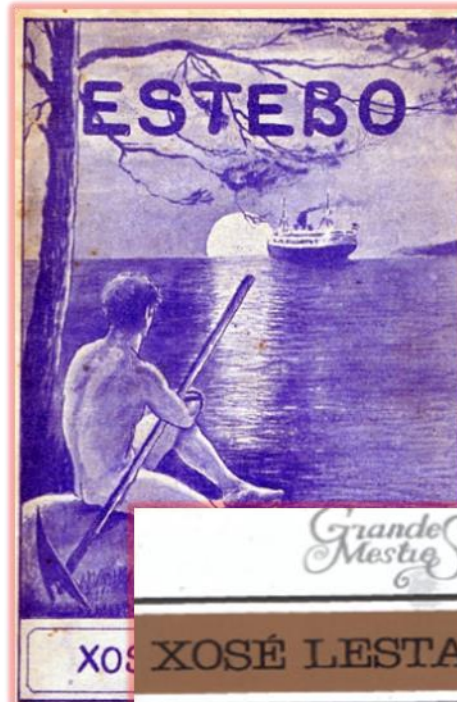
- Pequeno formato (20/30 páxinas)
- Saída periódica
- Custe económico accesible
- **Temática renovadora** da vella liña popularizante e tradicionalista --> **asentamento da narrativa galega**
- **Iniciaron** a súa **carreira** como **narradores** as principais figuras do **Grupo Nós**

1.1. A narrativa das Irmandades da Fala

Xosé Lesta Meis

Reflexo da súa **experiencia vital**, especialmente a de emigrante en Cuba

1.2. A narrativa do Grupo Nós

Quen formaba o Grupo Nós?

**Florentino López
Cuevillas**

Vicente Risco

Castelao

Otero Pedrayo

1.2. A narrativa do Grupo Nós

OURENSÁNS

**Florentino López
Cuevillas**

Vicente Risco

Otero Pedrayo

- **Proceden de familias acomodadas de Ourense, con inquietudes intelectuais**
- **Nun primeiro momento vivían de costas ao galeguismo**

1.2. A narrativa do Grupo Nós

ALFONSO DANIEL RODRÍGUEZ CASTELAO

Procedencia social máis popular

E o cultivo dunha literatura máis próxima ao pobo

1.2. A narrativa do Grupo Nós

Vicente Risco

- Íntimo amigo de Otero Pedrayo
- Director da Revista Nós
- Dirixe a sección de Etnografía do Seminario de Estudos Galegos
- Realiza unha viaxe de estudos no 1930 a Centroeuropa e contempla a emerxencia do nazismo hitleriano, que esperta as súas simpatías

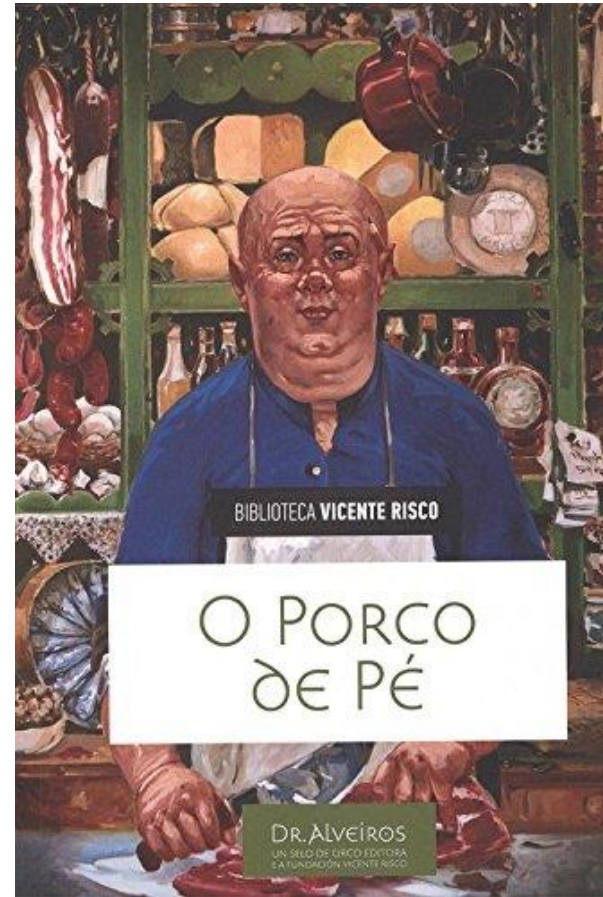
Aínda que milita inicialmente no Partido Galeguista, abandónao ao adherirse ao levantamento fascista no 1936

1.2. A narrativa do Grupo Nós

Vicente Risco

Estilo característico: **sobriedade
expresiva (con escasos artificios
retóricos)**

**Sátira da sociedade urbana de
comezos do s. XX**

***O lobo da xente* (1925)**

Historia sobre o mito do lobishome

***A trabe de ouro e a trabe de alquitrán* (1925)**

Lenda popular sobre os mouros

Na posguerra, D. Celidonio ascendeu de porco a marrán e chegou a Alcalde. A parenta inflou coma o fol da gaita. Agora é presidente da Xuntanza Cidadá e de Outras Sociedades. A parenta botou abrigo de chinchilla e *petit-gris*. Fixeron casa nova e teñen outro automóbil. Aínda podían ter máis. [...]

Don Celidonio é gordo e artrítico. O carolo sáelle para fóra; na calva ten unha que outra serda; ten as fazulas hipertrofiadas, da cor do magro do xamón, e tan lustrosas, que semella que botan unto derretido; as nádegas e o bandullo vánselle un pouco para baixo. O lardo rezúmalle por todo o corpo, e no vran súdao en regueiros aceitosos e en pingotas bastas, coma as que deitan os chourizos cando están no fumeiro. Así como é graxento o corpo, tamén o miolo de D. Celidonio. Se lle escachasen a testa, que tiña que ser con pau-ferro e picaraña, en lugar dunha sesada había atopar un unto. Corpo e alma, tanto ten, todo é graxa e manteiga. Don Celidonio é igual por dentro ca por fóra: carne e espírito son a mesma zorza, mesturada e revolta, co mesmo adubo de ourego e pemento.

Vicente Risco, *O porco de pé* (1928)

Caricatura de Don Celinomio, prototipo burguês. Ofrécese unha descrición negativa del, tanto física como psicolóxica, na que aparece animalizado.

1.2. A narrativa do Grupo Nós

RAMÓN OTERO PEDRAYO

- Orixe fidalga
- Forma parte do Seminario de Estudos Galegos
- A finais do ano 1931 **forma partido Galeguista**
- Despois da guerra foi desposuído da súa cátedra
- Participa na fundación da Editorial Galaxia no 1950

- **Aínda que cultivou outros xéneros literarios, onde destaca é na narrativa.**

1.2. A narrativa do Grupo Nós

Clasificación das novelas de Otero Pedrayo

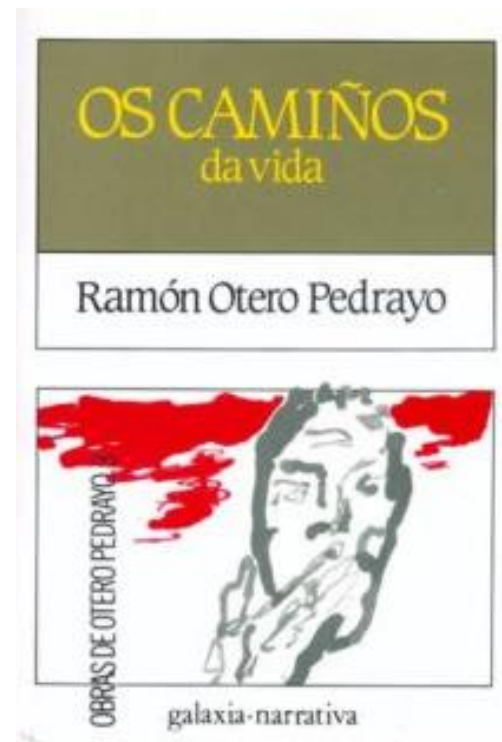
- a) Novelas histórico realistas
- b) Novelas histórico-culturalistas
- c) Novelas psicolóxicas, de introspección

a) Novelas histórico-realistas

Teñen como marco a Galiza rural dos anos centrais do s. XIX e o período de transición ao s. XX.

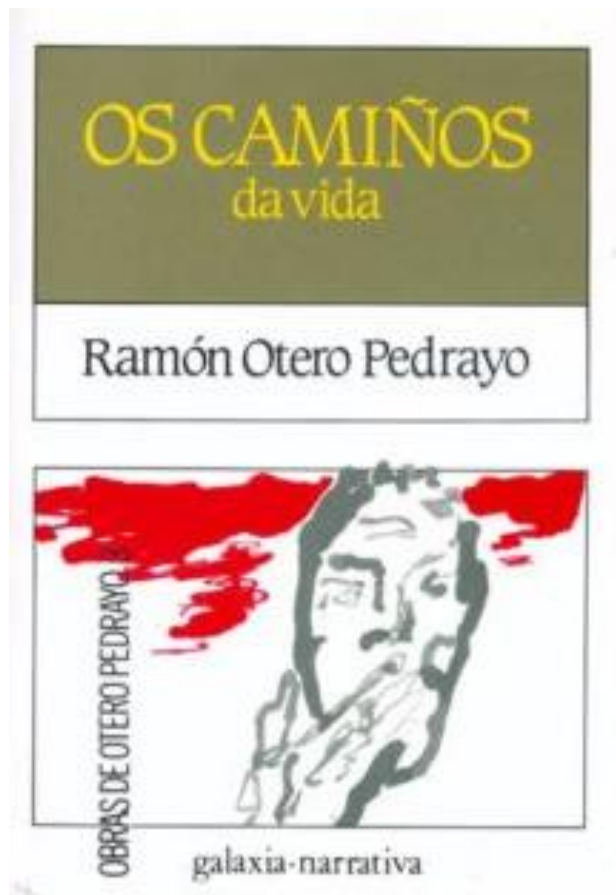
Interpretan o proceso de decadencia da fidalguía

Retrata esta temática a través da historia de dúas familias fidalgas ourensás, os Doncos e os Puga.

a) Novelas histórico-realistas

Os camiños da vida (1928)

Narra a historia dunha familia fidalga galega oruensá, a través de tres xeracións.

A decadencia da fidalguía significa a ruína da Galiza tradicional.

O exemplo desta nova fidalguía sería Paio Soutelo, que se debate entre un futuro prometedor como médico fóra de Galiza ou volver ao pazo materno.

Os camiños da vida

O dos Doncos era nomeado Pazo da Seara. Un dos millores de aquilas xurisdíós. O corpo da casa ergueito en fina canteiría, obra limpa dos barrocos do dazasete, sóilo se franqueaba ós camiños pola grande fachada composta da capela barroca, lindamente tallada en pilastras, bandas de roseiras e dinteles retortos, e a muralla almeada do patio, na que se abría o portal, e cara ó nacente por unha chea de fiestras enreixadas, como de mosteiro, dispostas en dúas fiadas, as de enriba bicadas polas longas pólas do souto da outra banda do camiño, sombrizo e temeroso na noite. No patio medraban buxos marelos pola vellez e deitaba a fonte. Polo sul e o poente, o pazo, plantado coma un señor, dominaba a larganza das millores terras do seu patrimonio.

Ramón Otero Pedrayo, *Os camiños da vida* (1928)

Nesta novela, Otero retrata a decadencia da fidalguía galega do s. XIX (narrativa histórico-realista). No texto aprécianse algúns dos trazos que caracterizan o estilo do autor, como as **abundantes descrições** e o uso dunha **sintaxe complexa** con extensos parágrafos e oracións subordinadas.

1.2. A narrativa do Grupo Nós. Otero Pedrayo

b) As novelas histórico-culturalistas

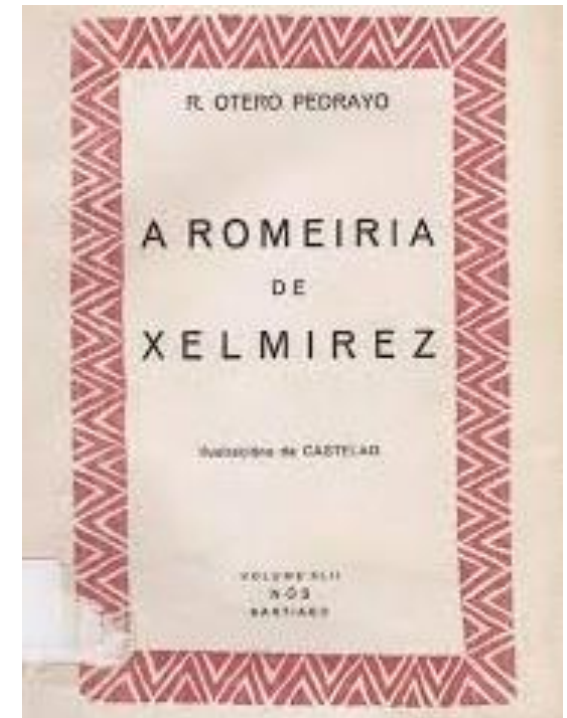
Ambientadas na **Idade Media** e no **romanticismo** europeo

Predomina o historicismo e a evocación cultural sobre a acción novelesca

Preocupación por interpretar os grandes momentos da cultura occidental;
orientación europeísta.

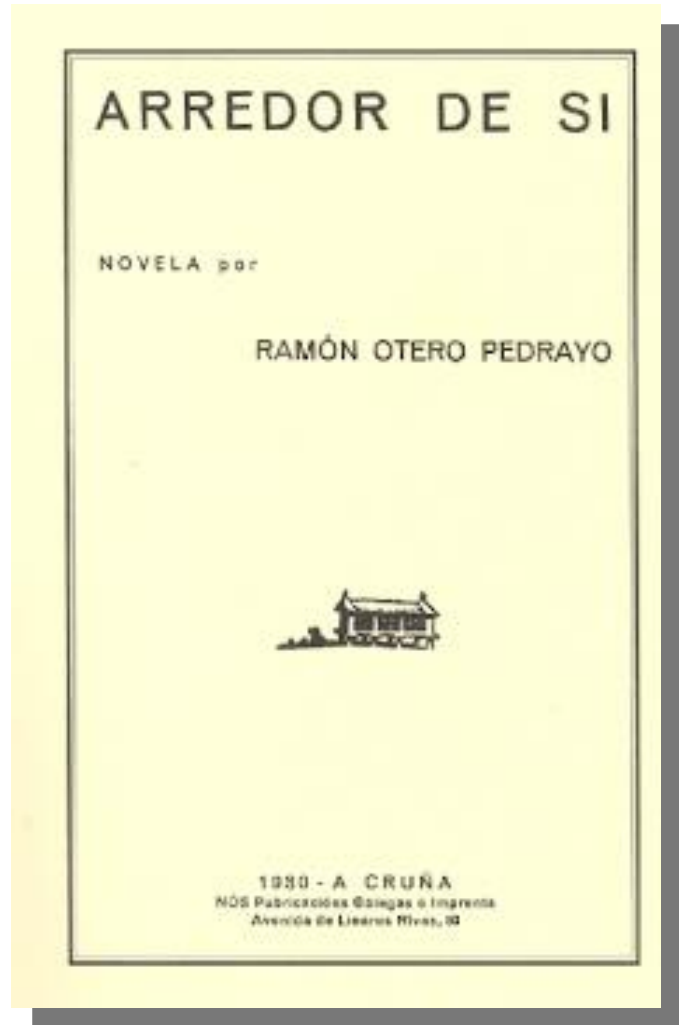

Fra Venero (1934)

A romeiría de Xelmírez (1934)

c) Narrativa psicolóxica, introspectiva

É a máis lograda e significativa entre as novelas psicolóxicas de Otero

O protagonista, **Adrián Solovio**, procura a súa identidade primeiro en España e logo en diferentes cidades europeas para acabar percatándose de que é en Galicia onde está a súa identidade.

Por medio destes personaxes, o autor reflexiona sobre a súa propia conversión ao galeguismo.

Arredor de si

Anoitecendo o segundo día, chegou Adrián da estación. Viña máis fraco, desfeito da viaxe. A nai, refuxiándose no seu peito, chorou por fin bágoas consoladoras. Fuxía a derradeira inquietude da cara do doente e a súa man acariñaba a testa do sobriño axeonllado. Na noite ficaron sós. Entón o doente faloulle ó Adrián:

—Meu fillo, vai ó despacho e descolga aquel mapa grande... Quero velo antes de morrer... O sobriño coa axuda do señor Pascual trouxo á alcoba o mapa de Fontán. [...] Adrián cunha vela na man ía alumando os lugares que o vello dicía con voz lonxana: Corme, Laxe, Camariñas, Niñóns... [...]

Naqueles instantes estraños e fondos figuraban lucir no mapa agras marelas de centeo, ermos vestidos de flores de toxo e de piorno, serras penedosas, campanarios barrocos, xente que vai polos carreiros ós muíños e ás feiras [...]. Adrián sentíase conmovido ata o máis fondo do seu ser. Tremándolle a man foi alumeando todo o camiño de Santiago, a terra de Ourense, as dúas aldeíñas xemeas do val onde eles estaban, parou un instante como un cirio funeral no nome de pobiño no que morría D. Bernaldo e logo foi recorrendo todo o debuxo das fronteiras e costas da Galicia: Don Bernaldo xa non falaba. Sorría. Grosas bágoas queimaban as fazulas de Adrián.

★★★

Algunhas veces Adrián coidaba oír un baixo latín cheo de mocidade e de futuridade. No comercio cos labregos, o esperto senso crítico de Solovio aprendeu ben pronto a falsidade dunha afirmación na que, por costume e preguiza, participara: a de ser o galego unha lingua vella, unha ruína, non doada para conter nin fecundar unha idea moderna, impropia para a Técnica e para a Filosofía, por exemplo. Pois que Adrián falaba galego sentía todo o seu ser renovado.

Ramón Otero Pedrayo, *Arredor de si* (1930)

O estilo de Otero Pedrayo caracterízase por:

- Abundantes **descricións**, moi coidadas e con abundante adxectivación
- Numerosas imaxes, metáforas e símbolos
- Presenza de **referencias culturais** (historia, filosofía, música...)
- **Sintaxe complexa** (parágrafos extensos, oracións longas e subordinadas...)

1.2. A narrativa do Grupo Nós.

Castelao

Escritor **polifacético** (narrativa, ensaio e teatro), **debuxante** e **político**

1.2. A narrativa do Grupo Nós. Castelao

-E pra que son os deputados?
-Eu non-o sei, meu fillo.

Corenta e catro narracións breve
É a combinación de **debuxo e texto**

Chámanlle a “Marquesiña”

Chámanlle a “Marquesiña” e os seus peñños endexamais se calzaron.

Vai á fonte, depelica patacas e chámanlle a “Marquesiña”.

Non foi á escola por non ter chabrea que pór e chámanlle a “Marquesiña”.

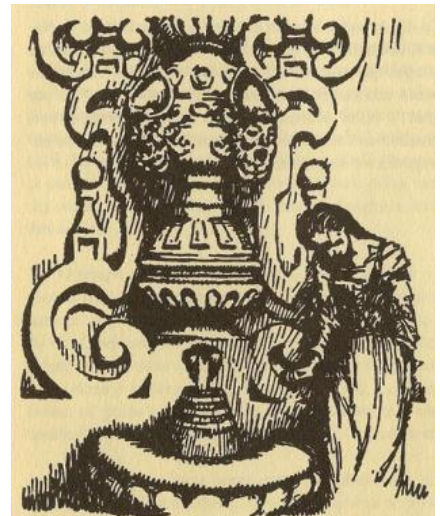
Non probou máis lambetadas que unha pedra de sucre e chámanlle a “Marquesiña”.

A súa nai é tan probe que traballa de xornaleira na casa do Marqués.

¡E aínda lle chaman a “Marquesiña”!

Castelao, *Cousas* (1926; 1929)

En *Cousas* Castelao céntrase nos **problemas das clases desfavorecidas na Galicia de inicios do s. XX** coa intención de concienciar e convidar á reflexión. A obra caracterízase pola **brevidade, o lirismo e o humor crítico.**

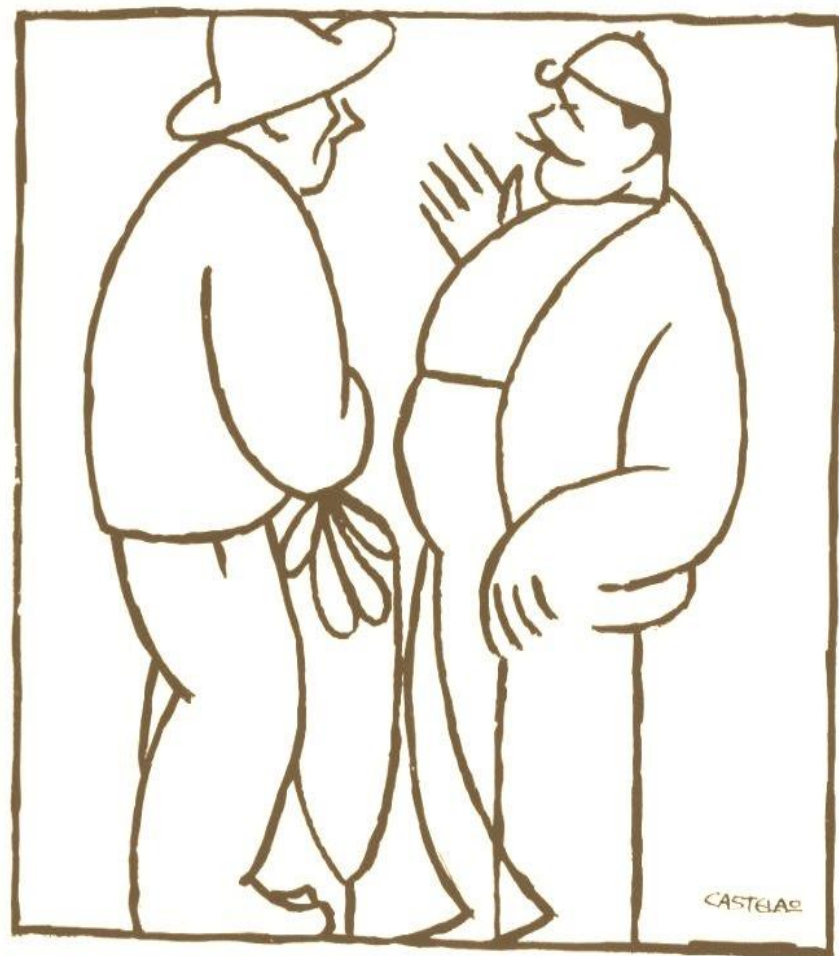
- O maestro berroume porque dixeran "ollo mol".
- Debeches decir "ojo blando".

- Si tiene miedo lo acompañame.
- Moitas grazas; pero nin so rico nin casique. ¿sabe?

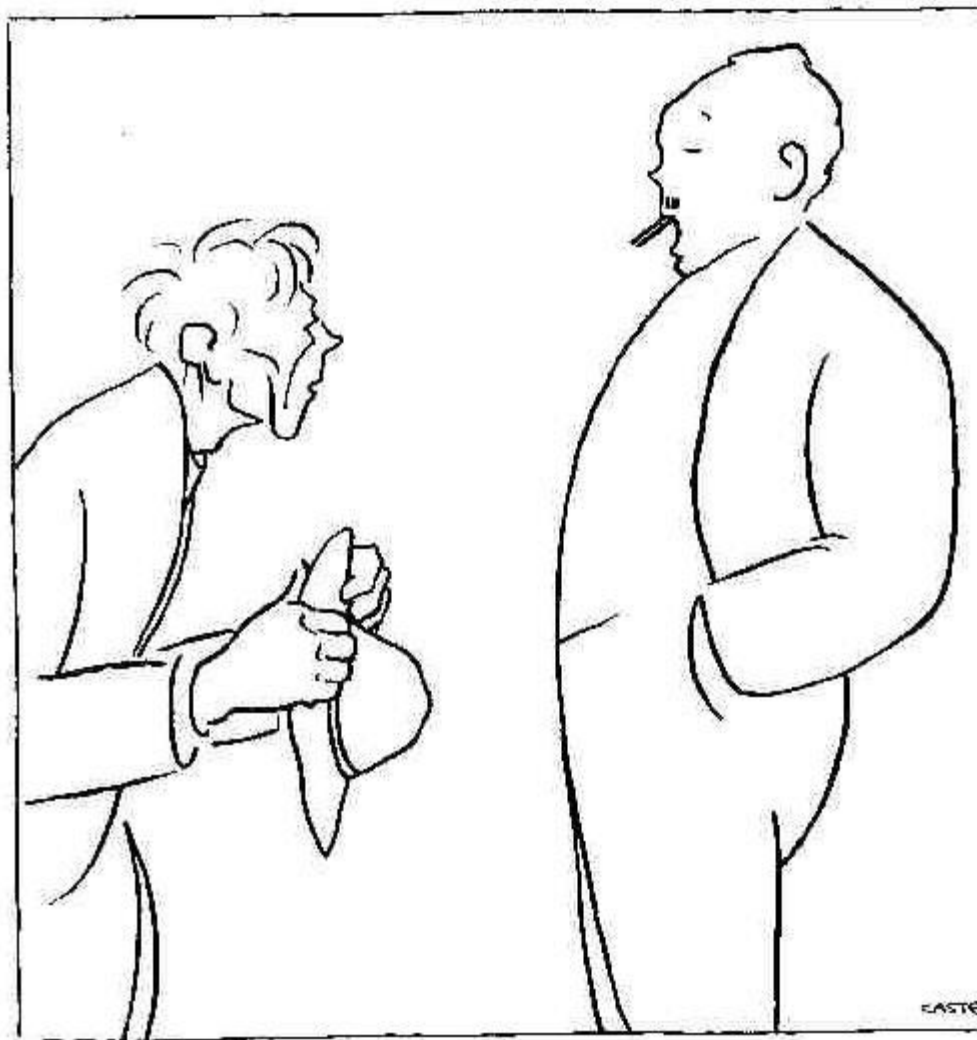
- Non estudies. Faite político
e podes chegar a ministro
de Instrucción pública...

- Non te pónas contr'o cacique!
Se fas unha morte, ¿quen che
salva despois?

- Ese muchacho dicen que sabe muchísimo
 - Sí, pero tiene un acento tan gallego!...

- Eu son Xan, o que votan por vostede
 - ¡Ah!... ¡Si! ¡Caramba! Si desea algo vuelva mañana.

Chegou das Américas un home rico

Chegou das Américas un home rico e trouxo consigo un negriño cubano, coma quen trai unha mona, un papagaio, un fonógrafo... O negriño foi medrando na aldea, onde deprende a falar con enxebreza, a puntear muiñeiras, a botar aturuxos abrouxadores.

Un día morreu o home rico e Panchito trocou de amo para gaña-lo pan. Co tempo fíxose mozo cumprido, sen máis chatas que a súa coor... aínda que era negro coma o pote, tiña gracia dabondo para facerse querer de todos. Endomingado cun caravel enriba da orella e unha póla de malva na chaqueta, parescía talmente un mozo das festas.

Unha noite de estrelas xurdeu no seu maxín a idea de saír polo mundo á cata de riquezas. Tamén Panchito sinteu, coma tódolos mozos da aldea os anceios de emigrar. E unha mañá de moita tristura, gabeou polas escaleiras dun transatlántico. Panchito ía camiño da Habana e os seus ollos mollados e brillantes esculcaban no mar as terras deixadas pola popa.

Nunha rúa da Habana o negro Panchito tropezou cun home da súa aldea e confesoulle saloucando:

—Ai, eu non me afago nesta terra de tanto sol; eu non me afago con esta xente. Eu morro!

Panchito retornou á aldea. Chegou pobre e endeble; pero trouxo moita fartura no corazón. Tamén trouxo un sombreiro de palla e mais un traxe branco...

1.2. A narrativa do Grupo Nós. Castelao

Os dous de sempre (1934)

Única novela longa

Narra a peripecias vitais de dous personaxes opostos

Pedriño

Conformista: sen votantade de cambiar as circunstancias que o rodean

Rañolas

Idealista. Loita por unha vida mellor e por superar os seus problemas

Os dous de sempre

Pedriño, o fillo máis vello de Farruco, veu vivir coa tía Ádega. El era manso, doce, alabeeiro; pero tamén lacazán, pousafoles, e máis que nada comellón e lambeteiro. [...] Cando algún compañeiro comía unha mazá, Pedriño achegábase a el, paseniñamente, e dicíalle con verdadeira humildade:

—¡Non tires o carozo, eh!

[...] O seu amigo máis achegado era o Rañolas [...] As pernas do Rañolas estaban tan encartadas que para andar de présa tiña que axudarse das mans, camiñando a catro pés. A tía Ádega sempre lle berraba ó sobriño:

—Eu non sei que gato andades a esfolar, ti e mais o xuncras de Rañolas. ¿Non haberá na vila un rapaz do teu igual? Que o Noso Señor me perdoe; pero dáme noxo verte sempre con ese eivado.

[...] Con todo a tía Ádega non gustaba do Rañolas, aínda que lle tivese mágoa, pois o malpocado rapaz proviña dunha caste ruín. A súa nai, enlordada de pés a cabeza, non tiña un penisco por onde o demo puidese collela. Era ladra, borracha e candonga. O seu pai... nin a mesma nai podería dicir quen fora. Agás da súa cepa e da súa facha, Rañolas era moi agudo, moi entendido e moi bo.

Castelao, *Os dous de sempre* (1934)

1.2. A narrativa do Grupo Nós. Castelao

Un ollo de vidro. Memorias dun esqueleto (1922)

- Novela curta
- Tema de ultratumba
- Narra en 1ª persoa as vivencias dun esqueleto nun cemiterio de cidade, percibidas a través da prótese de vidro que lle tapara un ollo perdido.
- Crítica dos problemas sociais da época, especialmente do caciquismo.

Retrincos (1934)

Conxunto de cinco relatos que recollen vivencias aparentemente autobiográficas de distintos momentos da vida do autor.

As principais **características da obra** de Castelao son:

- **Crítica social e achegamento ás clases populares:** as súas obras xiran maioritariamente arredor das problemáticas das clases humildes (denuncia das inxustizas, defensa dos máis débiles e dos que sofren, reivindicación da lingua galega, defensa da democracia...)
- **Humor acedo**, a través da ironía e da retranca, que busca a reflexión
- **Lirismo** (proximidade á poesía)
- **Brevidade** e sinxeleza (ausencia de adornos, cóntase o esencial; froito dun laborioso traballo de depuración)
- Estratexias de verosimilitude (manuscrito encontrado, testemuñas, detalles biográficos...)

1.3. A narrativa da xeración do 25

Rafael Dieste

**Mestre da mocidade renovadora galega
Realismo máximo**

Tras a guerra, **sofre o exilio** e desenvolve un gran labor cultural e político entre a colectividade galega da **Arxentina**, até o seu **regreso a Galiza** a mediados dos anos 60

Rafael Dieste

A obra caracterízase pola brevidade, a ambientación labrega e mariñeira e a introdución do elemento fantástico (proximidade a *Cousas*).

Preferencia polos temas de misterio.

Mestura de técnicas narrativas populares e cultas.

Sobre da morte do Bieito

Foi preto do camposanto cando eu sentín buligar dentro da caixa ao pobre Bieito. (Dos catro levadores do cadaleito eu era un). [...]

Pero é que eu, meus amigos, non tiña seguranza, e polo tanto -comprendede, escoitade- polo tanto non podía, non debía dicir nada. Imaxinade nun intre que eu dixese: “O Bieito vai vivo”. [...] Escorregaría por todos os beizos un marmular sobrecolleito, insólito: “¡O Bieito vai vivo, o Bieito vai vivo...!” [...] E eu sería o gran revelador, o salvador, eixo de todos os asombros e de todas as gratitudes. [...]

¡Ah! ¿E se entón, ao ser aberto o cadaleito, a miña sospeita resultaba falsa? Todo aquel magno asombro viraríase inconmensurable e macabro ridículo. [...] ¿Comprendedes? Por iso non dixer nada.

[...] Houbo un intre en que case me decidín. Dirixinme ao da miña banda e, acobexando a pregunta nun sorriso de retrouso, deslicei:

-¿E se o Bieito fose vivo?

O outro riu picaramente coma quen di: "Que ocorrencias temos", e eu amplifiquei adrede o meu falso sorriso de retrouso.

Tamén me vin a rentes de dicilo no camposanto, cando xa pousaramos a caixa e o crego requeneaba. "Cando o crego remate", pensei. Mais o crego acabou e a caixa descendeu á cova sen que eu puidese dicir nada.

[...] Todo o día, meus amigos, andei tolo de remorsos. [...] E alá pola alta noite -non o puiden evitar- funme de camiño do camposanto, coa solapa subida, ao arrimo dos muros.

Cheguei. [...] Deiteime no chan, apliquei a orella, e axiña o que oín xioume o sangue. No seo da terra unhas unllas desesperadas rabuñaban nas táboas. ¿Rabuñaban? Non sei, non sei. Alí preto había un sacho... Ía xa cara a el cando fiquei suspenso. Polo camiño que pasa a rentes do camposanto sentíanse pasadas e rumor de fala. Viña xente. Entón si que sería absurda, tola, a miña presenza alí, daquelas horas e cun sacho na man. ¿Ía dicir que o deixara enterrar sabendo que estaba vivo?

E fuxín coa solapa subida, pegándome aos muros. A lúa era chea e os cans latricaban lonxe.

Rafael Dieste, *Dos arquivos do trasno* (1926)

2. O ensaio

2.1. O ensaio das Irmandades da Fala

- Obxectivo das Irmandades: difundir e **normalizar** todos os **xéneros literarios**
- Os primeiros artigos ensaísticos son de carácter **político e cultural**.

Medios de difusión

2.1. O ensaio das Irmandades da Fala

Xohan Vicente Viqueira

[“Pola reforma ortográfica”](#)

Antón Losada Diéguez

“Os camiños do agrarismo galego”

Antón Vilar Ponte

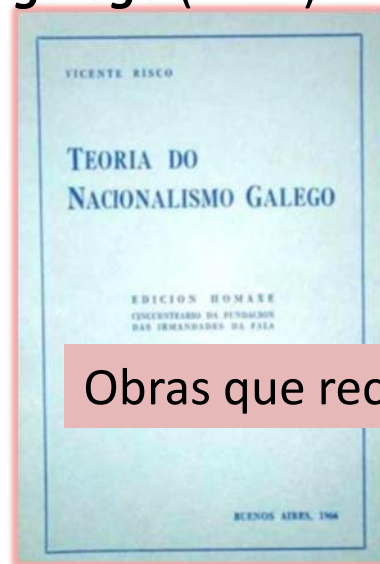
“O sentimento liberal na Galiza”

2.2. O ensaio do do Grupo Nós

Vicente Risco

***Teoría do nacionalismo galego* (1920)**

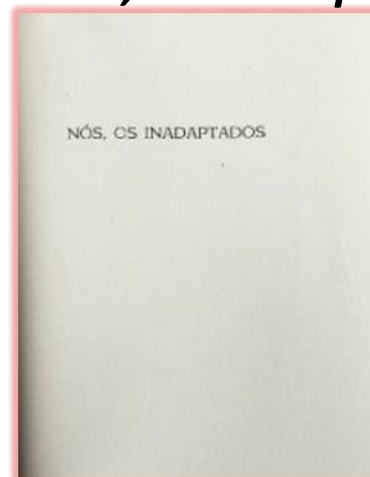

***Miteleuropa* (1934)**

Obras que recollen o seu pensamento galeguista

***Nós, os inadaptados* (1933)**

Explica a evolución ideolóxica do seu grupo.

Artigo xornalístico de 9 páxinas

Nós, os inadaptados

Ora, o problema é coma sendo coma eramos e coma somos, individualistas, inadaptados, antisocias, antigregarios, introvertidos, poidemos vir parar nunha cousa que semella tan cotián e gregarias coma é o nacionalismo galego, que na esencia é a afirmanza teimosa e forte da grei galega. A resposta está dada, moito millor do que eu poidera facelo, por Ramón Otero Pedraio na súa novela *Arredor de si*.

Arredor de si, máis que unha novela, é a autobiografía non dun soilo home, senón dun agrupamento, case dunha xeración. É a autobiografía do cenáculo do autor ao que eu pertencín tamén. Polo seu mesmo individualismo, polo seu por min confesado egocentrismo, o noso agrupamento andivo todo o tempo dando voltas arredor de si —e cada un arredor de si mesmo— sen atoparse endexamais de todo.

[...] Despois de tantas voltas e revoltas [...] en procura de algo inédito que nos salvara do habitual e vulgar, viñemos dar na solprendente descuberta de que Galiza, a nosa Terra, oculta ao noso ollar por un espeso estrato de cultura allea, falsa e ruín, vulgar e filistea, ofercíanos un mundo tan esteso, tan novo, tan inédito, tan descoñecido, coma os que andabamos a procurar por aí adiante. Pra salvármonos do vulgar [...] non cumpría ollar ao lonxe; cumpría ollar ben perto, arredor de nós, en nós mesmos, adentro de nós mesmos

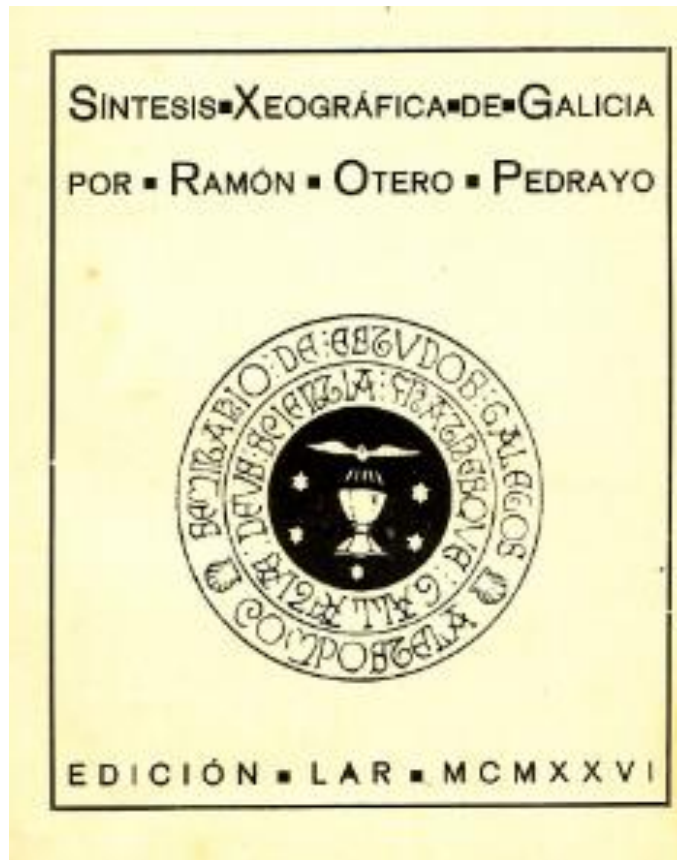
Neste ensaio Risco explica como se produciu a **evolución dende un pensamento individualista e evasionista ata o galeguismo**, movemento social e comprometido.

2.2. O ensaio do do Grupo Nós

Otero Pedrayo

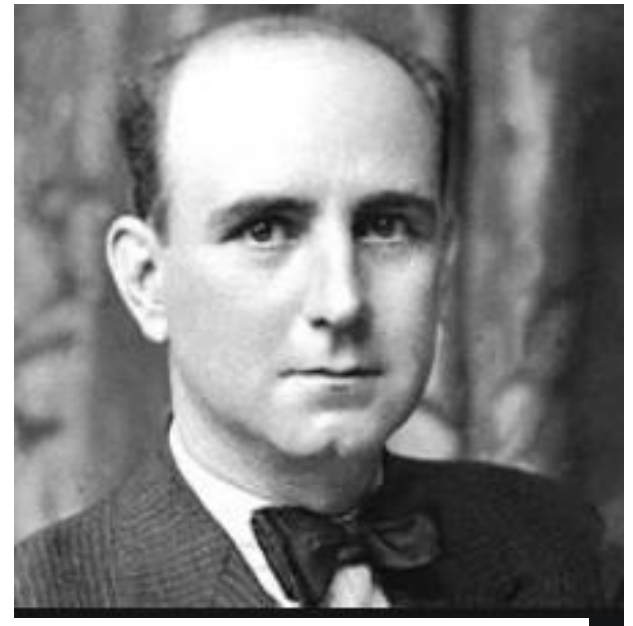
Ensaio xeográfico (manuais de xeografía e guías de Galicia)

Síntese xeográfica de Galicia (1926)

2.2. Os ensaístas do Grupo Nós

Traballos sobre a prehistoria de Galicia

Florentino López Cuevillas

2.2. O ensaio do do Grupo Nós

Castelao

Sempre en Galiza (1948)

Sempre en Galiza

Castelao fai fincapé no valor da lingua como elemento identitario

Ningún idioma alleo —por ilustre que sexa— poderá expresar en nome do noso os íntimos sentimentos, as fondas dores e as perdurables esperanzas do pobo galego; se aínda somos diferentes e capaces de existir, non é máis que por obra e graza do idioma.

Ten Galicia un idioma propio?

Estamos fartos de saber que o pobo galego fala un idioma de seu, fillo do latín, irmán do castelán e pai do portugués. Idioma apto e axeitado para ser vehículo dunha cultura moderna e co que aínda podemos comunicarnos con máis de sesenta millóns de almas.[...] A esta fala popular, viva e gloriosa, os imperialistas chámanlle *dialecto*. Mais eu preguntaría-lles: “Dialecto de que idioma? Do que vós chamades *español*? De ningunha maneira, porque o idioma que vós impuxestes pola forza é un irmán menor do galego. Acaso queredes dicir que é dialecto do latín? Pois entón chamádelle dialecto ó francés, ó italiano, ó romanés, porque tamén son fillos do latín e E diría-lles máis: “Prohibistes o galego nas escolas para producir no espírito dos nosos rapaces un complexo de inferioridade, facéndolles crer que falar galego era falar mal e que falar castelán era falar ben. Expulsastes o galego das igrexas, facendo que os representantes de Cristo explicaran o Evanxeo no idioma oficial, que o pobo non falaba nin comprendía ben. Refugastes o galego ante os Tribunais de Xustiza e chegastes a castelanizar barbaramente as toponimias galegas. ¿E de que vos valeu? Porque despois de máis de catro séculos de política asimilista, exercida con toda riqueza de astucias e violencias, o noso idioma está vivo. Sodes, pois, uns imperialistas fracasados. irmáns do galego”.

Ideas principais deste fragmento: a dignificación da lingua galega e a denuncia da represión sufrida en tódolos ámbitos (escola, relixión, xustiza, toponimia)

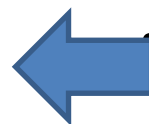
3. O xornalismo

A comezos do s. XX...

- **Impulso da prensa local** e comarcal
- **Aumento** das **publicacións** de carácter cultural e literario

- **Fundamental na difusión das ideas galeguista**

- **Aumento da poboación urbana**
- **Desenvolvemento das comunicacións**
- **Innovacións técnicas no mundo da impresión**

3. O XORNALISMO

A Nosa Terra (1916-1936)

- ✓ Portavoz das Irmandades da Fala + Partido Galeguista
- ✓ Escrito integramente en galego
- ✓ Colaboraron nela a maior parte dos galeguistas da época

- ✓ Acolle tamén material literario...

- Poemas
- Relatos curtos
- Ensaio literarios
- etc.

UNHA DATA HISTORICA
28 de Xunio

A Nosa Terra
BOLETIN DO PARTIDO GALEGUISTA

Resultado do Plebiscito en toda Galicia

	SI	Non	En branco	Porcentaxe
A Cruña	369.123	1.665	225	81 %
Pontevedra	242.454	959	311	72 %
Lugo	200.536	1.800	500	71 %
Ourense	179.363	1.661	342	70 %
	991.476	6.085	1.378	

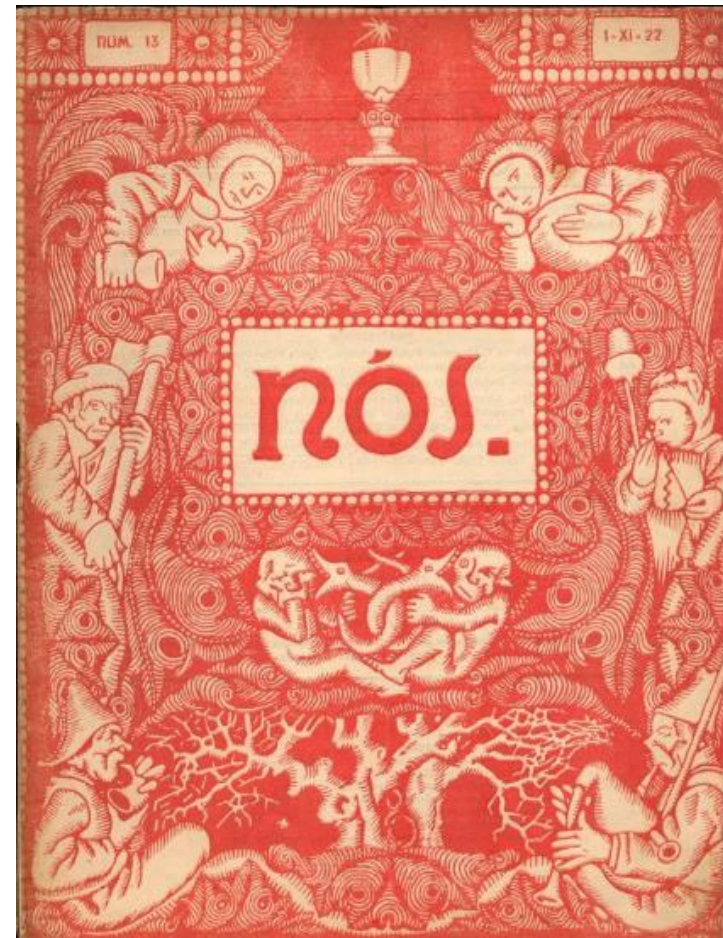
Galicia votou pol-a súa liberdade

Galicia acaba de cumprir o segundo trámite que a Constitución sinala para o conxugamento do seu Estatuto autonómico. E cumpriuna coa unanimidade i-entusiasmo que os números amosan. Vai case catro anos os Concellos galegos por inmensa maioría aprobada habido entre aquela data á de hoxe pol-a súa liberdade.

Diante d-este feito, de cuia magnitude non é mester falar, tolgan-las para expresar a nosa leición. Os nosos lectores xurten por si a cal será a emoción que enche o noso espírito. Emoción lección que para curen o noso cerebro para pensar na responsabilidade que para para os galegos en xeral e para o noso Partido en particular abre da emocional do día 28.

Revista *Nós* (1920-1936)

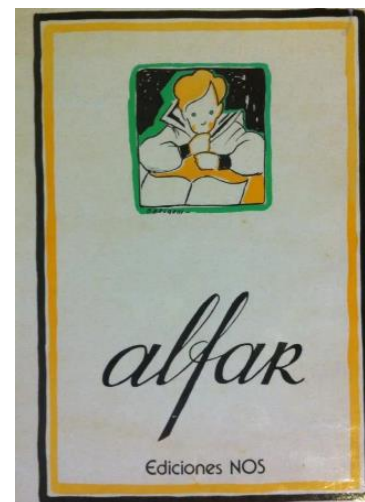
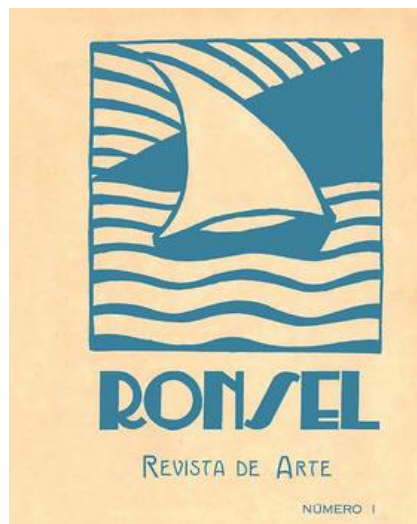
- ✓ Nace Ourense
- ✓ Periodicidade mensual
- ✓ Escrita integramente en galego
- ✓ Déronse a coñecer os máis importantes escritores da época
 - contidos literarios, lingüísticos, artísticos, etnográficos, filosóficos e de pensamento político.
- ✓ O seu obxectivo era europeizar e universalizar a cultura galega

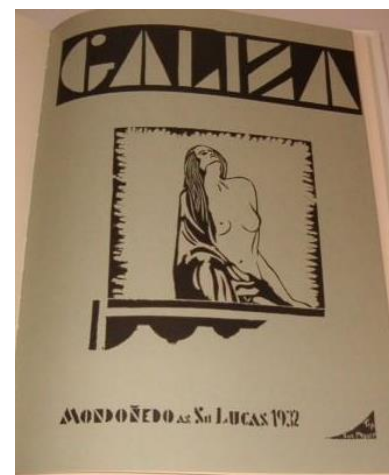
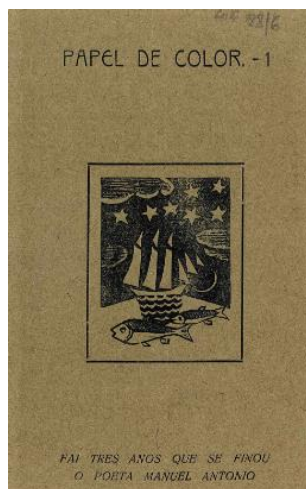
3. O xornalismo

Revistas culturais de vangarda

Anos 20...

Anos 30...

Primeiras verbas

Para ledicia de todos e para ensino de moitos, sai hoxe *Nós*. É a ansia que hoxe sinte Galicia de vivir de novo, de voltar ó seu ser verdadeiro e inmorrente, a evidencia lumiosa da mañán, o que nos fai saír [...].

Os colaboradores de *Nós* poden ser o que lles pete: individualistas ou socialistas, pasatistas ou futuristas, intuicionistas ou racionalistas, naturistas ou humanistas, [...] poden ser hastra clásicos, con tal de que poñan por riba de todo o sentimento da Terra e da Raza, o desexo coleitivo de superación, a orgullosa satisfaición de seren galegos.

Nós ha de ser a representación no mundo da persoalidade galega na súa ansia de se afirmare coma valor universal, autóctono, diferenciado, dentro ou fóra da Terra. [...]

Querendo suprimir entremediaros antre o pensamento galego e o pensamento dos pobos cultos, *Nós* abre as súas páxinas a prestixosas persoalidades estranxeiras que contan de nos honrar coa súa colaboración e tamén informar ó público galego do movemento das ideas no mundo civilizado.

A revista *Nós* foi a publicación máis importante do momento. Naceu co obxectivo de abrir a cultura galega a Europa

Editorial do nº 1 da revista *Nós* (Ourense, 1920)